

Grösselova kaplica w Hrádku nad Nisou

(2/2017)

(4/2017)

Stěhování a obnova kaple proběhla v rámci projektu „Prezentace zapomenutých historických památek“, reg. č. CZ 11.2.45/0.0/0.0/16_012/0000395, podpořeného z EFRR, Fondu mikroprojektů Euroregionu Nisa, v rámci programu přeshraniční spolupráce Interreg V-A Česká republika – Polsko. Partnerem projektu bylo město Boleslawiec. Žadatel: Město Hrádek nad Nisou.

(6/2017)

Grösselova kaplica w Hrádku nad Nisou

Grösselova kaplica jak również Grösselův krzyż, jest bardzo cenną pamiątką z końca wczesnego baroku, a to nie tylko dla miasta Hrádek nad Nisou. W 2017 roku była przeniesiona w nowe miejsce a następnie odnowiona z zachowaniem pełnej wartości historycznej.

Pamiątka jest typowa dla kaplic nisowych. Główne elementy wykonane są z rzeźbionego piaskowca. Otynkowana jest również półkula wnętrza, w której znajduje się drewniany krzyż.

Wnęka posiada ramy z dwoma profilowanymi kolumnami. Stopy kolumn stoją na kamieniach zdobionych diamentową bossage. Nad bogato profilowanym gzymsem znajduje się półkolista front. Na górze jest stopa z sosnowym stożkiem, po bokach są podstawy zakończone kulami. Bardzo ciekawe jest pole napisowe, które zachowało się w cokole między diamentową bossage. Na kamiennej desce znajduje się tekst, który ilustruje historię kaplicy. Tak brzmi w oryginalnej wersji: SCHAU AN, O MENSCH! HIER HANGET VOR DEM SICH ALLES REGET / UND HAT DOCH KEINEN ORT, WO ER SEIN HAUPT HIELEGET / DIR DAS LEBEN ZU ERWERBEN, MUS ICH HIER AM CREUTZE / STERBEN, ZU EHREN DEM BITTER LEIDEN UND STERBEN UNSERES HERREN JESU CHRISTI HAT DER EHRENGESCHÄTZTE HERR CHRISTOF GRÖSSEL BURGER UND UHRMANN IM STADTL GROTTAU SAMT SEINER EHEWIRTIN ELIESABETHA DIE KAPELLE AUFRBAUEN LASSEN IM JAHRE XTI (1697) DEN 21. NOVEMBER. W wolnym tłumaczeniu: „Spójrz człowieku! Tutaj wisi ten, przed którym się wszyscy starają, a i tak nie ma miejsca na głowę; abys ty mógł żyć, musze ja tutaj na krzyżu umrzeć; ku czci gorzkich męk a śmierci naszego Pana Jezusa Chrystusa dał tą kaplice zbudować pan Christoph Grössel mieszczan i przewoźnik w miasteczku Hrádek razem ze swoją żoną Elisabethou w 1697 roku, 21. listopada“.

W przeszłości w półokrągłej wnęce kaplicy widniał jeszcze napis „Auf Dich Herr habe ich vertraut, mein Schicksal ist in deinen Händen. Ps. 30, 15.16. Przetłumaczone na język czeski: W Ciebie wierzyłem Panie, mój los jest w Twoich rękach. Psalm 30, 15, 16). Kaplica była początkowo prawdopodobnie polichromowana. Ponieważ nie można było zidentyfikować koloru, dzisiejszy tynk jest biały.

Ciekawostką jest to, że do dziś zachował się nagrobek małżonków: Christoph'a Kreschela i Anny Elisabethy – znajduje się za tylną ścianą kościoła św. Bartłomieja.

Grösselova kaplica razem z kamieniem Rybaka (1565) jest najstarszą matką pamiątką w Hrádku. Małżonkowie Grösselovi zlecieli budowę przy dzisiejszej ulicy Żytawskiej. Kaplica znajdowała się wówczas przy drodze między dwoma ostatnimi stodołami. Z rozszerzeniem Hrádku w kierunku Žittau kaplica stopniowo zaczęła znajdować się między domami a później nawet na prywatnym terenie. Pod koniec 20 wieku widoczna była z ulicy.

Rosnące tuje stopniowo ją zakryły i tak ten ciekawy pomnik pozostawał ukryty przed widokiem przechodniów.

W 2015 roku zaproponował właściciel działki Miastu Hrádek nad Nisou, że kaplice ofiaruje jeśli zostanie przeniesiona. Jako nowe miejsce wybrano róg ulicy Nádražní i Žitavské, miejsce na tej samej ulicy, tylko o 100m bliżej do centrum miasta. Razem z odrestaurowanym domem Konik powstał tu zakątek ze dwiema uratowanymi pamiątkami.

Kaplica była przeniesiona w okresie od lutego do czerwca 2017 roku. Z pierwotnego, planowanego przeniesienia kaplicy przy pomocy ciężkiego żurawia zrezygnowano ze względu na trudności techniczne i finansowe. Kaplica była stopniowo rozbierana i budowana w nowym miejscu. Część prac obejmowała obróbkę części z piaskowca. Prace były prowadzone pod nadzorem pracowników z Instytutu Dziedzictwa Narodowego.

Całe przesunięcie miało miejsce w ramach projektu „Prezentacja zapomnianych historycznych pamiątek“, nr. CZ 11.2.45/0.0/0.0/16_012/0000395, wspieranego przez EFRR, Fundusz mikroprojekty Euroregionu Nysa w ramach programu współpracy transgranicznej Interreg V-A Czeska Republika – Polska. Partnerem projektu było miasto Bolesławiec.

